

ÇEVRE ve İNSAN SAĞLIĞI İÇİN ELEKTROMANYETİK ALANLAR ve ETKİLERİ SEMPOZYUMU (EMANET 2013)

SONUÇ BİLDİRGESİ

Elektromanyetik Alanların Çevre ve İnsan Sağlığı üzerine etkileri ve hukuksal boyutları konusunda uluslararası kuruluşlardan, üniversitelerden, kamu kurumlarından, meslek odalarından, sivil toplum örgütlerinden katılımcıların güncel ve bilimsel bilgileri paylaştığı ve tartıştığı bir platform oluşturmayı amaçlayan “Elektromanyetik Alanlar ve Etkileri Sempozyumu” (EMANET 2013); Elektrik Mühendisleri Odası, İstanbul Tabip Odası ve İstanbul Barosu tarafından 8-9 Kasım 2013 tarihleri arasında Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryumu’nda gerçekleştirildi.

Sempozyuma kamu kurumları, üniversiteler, özel kuruluşlar, meslek örgütleri, sivil toplum kuruluşları ve belediyelerin yanı sıra yurttaşlarımızdan 800’ün üzerinde kişi katılmıştır. Ayrıca 2 gün boyunca 600 ilköğretim öğrencisine eğitim verilmiştir.

Sempozyumda Prof. Dr. Henry Lai tarafından sunulan bir çağrılı bildiri, 6 panel, 1 forum yapılırken, 24 adet sözlü bildiri ve 11 adet poster bildiri sunumu, ilkokul öğrencilerine yönelik 5 eğitim, 1 fotoğraf, 1 karikatür sergisi gerçekleşmiştir.

Sempozyum boyunca; gerçekleştirilen çağrılı bildiride, panellerde ve forumda aşağıdaki konularda görüşler vurgulanmıştır:

- Elektromanyetik alan yaratan kaynaklar bilinçli olarak kullanılmalıdır.
- Elektromanyetik alanların çevre ve insan sağlığına etkileri için, dünyadaki ve ülkemizdeki bağımsız çalışmalar izlenmelidir.
- Cep telefonu kulaklıkla kullanılmalı, kullanılmadığı zaman uzakta bulundurulmalıdır.
- Cep telefonlarının mikrodalga ışına yapan enerji kaynakları olması nedeniyle kullanım sırasında başımızdan

uzak tutulmalıdır.

- Yoğun elektromanyetik alan ortamında çalışanlar için işçi sağlığı ve iş güvenliğine yönelik, genel olarak mesleki maruziyete

yönelik kontroller-ölçümler yapılarak (ölç, kontrol et ve düzelt ilkesi ile) gerekli önlemler alınmalıdır.

- Bu konuda ticarileşme ve özelleştirme uygulamalarının kamu yararının önüne geçirilmelidir.

- “Fatih Projesi” çocuklarımızın elektromanyetik alanlardan etkilenmesi açısından değerlendirilmeden uygulanmamalıdır.

- Çocukların cep telefonu ve kablosuz telefon kullanımı kısıtlanmalı ve özendirici uygulamalardan kaçınılmalıdır.

- Cep telefonları reklam ve kampanyalarında çocuklar kullanılmamalıdır.

- Telefon şirketlerinin çocuklara yönelik pazarlama yapmalarının önüne geçilmelidir.

- Reklam ve kampanyaların duyuru ve tanıtım biçimi, Reklam Kurulu tarafından kamu sağlığını koruyacak bir biçimde yeniden yapılandırılarak bu tip reklam uygulamalarına son verilmelidir.

- İlköğretim ve lise öğrenciler elektromanyetik alanlar ve etkileri konusunda eğitilmeli ve bilgilendirilmelidir.

- Cep telefonu ile konuşma süresinin artışı sağlık risklerini arttırmaktadır. Süreleri sınırlandırılmalı, cep telefonunun kullanılması zorunlu olduğu durumlarda kablolu kulaklıkla kullanılmalıdır.

- Wi-fi araçları (kablosuz modemler) kullanılmadığında kapatılmalıdır.

- Çocuk parkları ve okullar; baz istasyonları, trafo binaları ve yüksek gerilim hatlarının hedef alanlarından çıkarılmalıdır.

- Toplu taşıma araçlarında cep telefonu kullanımı yasaklanmalıdır.

- Yüksek gerilim hatlarında güvenlik koridorları genişletilmeli, koridor içinde yerleşime izin verilmemeli, kuşlar, arılar ve diğer canlıların güvenliği için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

- Yerleşim bölgelerindeki yüksek gerilim hatları güvenli bir biçimde yeraltına alınmalı ve manyetik alan değerleri düşürülmelidir.

- Elektromanyetik alan oluşturan cihazlarla ilgili olarak tüketiciler, sağlık ve güvenlik bakımından bilgilendirilmeli ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı sağlanmalıdır.
- İnsanların çalıştığı-yaşadığı binaların altında-yakınında trafo bulunmamalıdır.
- Çevresel(ortam) elektromanyetik alan düzeyleri kontrol altına alınmalıdır.
- Elektromanyetik alan için günümüzde yürürlükte olan sınır değerlerden daha düşük düzeylerde biyolojik etki ve sağlık etkileri olduğu bilinmektedir. Sınır değerler daha düşük tutulmalıdır.
- Özellikle “Özgül Soğrulma Oranı” (SAR) değeri düşük olan cep telefonları tercih edilmelidir. Üzerlerinde sağlık riski olduğunu belirten uyarı yer almalıdır.
- Sağlık Bakanlığı; elektromanyetik dalgaların insan sağlığı üzerindeki riskleri konusunda halkı bilgilendirmektedir. İlgili rahatsızlıkların saptanması ve önlenmesine yönelik bilimsel çalışmaları teşvik etmelidir.
- Elektromanyetik alanların insan ve çevre sağlığına etkilerine yönelik araştırmaların güvenilirliği, araştırmayı finanse eden kuruluştan bağımsız olarak değerlendirilmemelidir.
- Belediyeler elektromanyetik alanlar ile ilgili yapısal düzenlemeler için yasal yetkilerini kullanmalıdırlar. Limitlerin belirlenmesinde yerel yönetimlerin görüşlerine de başvurulmalıdır.
- GSM operatörleri; belediyelere, çevre ve sağlık otoritelerine kurdukları baz istasyonu/antenin yüksekliği ve yönü, frekans, güç yoğunluğu ve elektromanyetik alan şiddeti gibi teknik ayrıntıları ve güvenlik sertifikası bilgilerini vermekle yükümlü tutulmalıdır.
- BTK ve belediyeler, baz istasyonları raporlarının güncelleştirilmiş listelerini tutmalı, baz istasyonu envanterini çıkartmalı ve bu bilgileri halka duyurmak üzere web sitelerinde yayınlamalıdır.
- Şehirlerin elektromanyetik alan haritaları belediyeler tarafından çıkartılmalı ve belirli aralıklarla güncellenmelidir. Yeni tesislerin kurulumunda bu veriler dikkate alınmalıdır.
- Baz istasyonları, trafoların ve yüksek gerilim hatlarının periyodik elektromanyetik alan ölçüm ve denetleme çalışmaları kamu kurumları eliyle yapılmalıdır. Ölçüm değerleri; ölçümlerin kim tarafından ve hangi tarihte yapıldığı tesisin üzerinde belirtilmelidir.
- Yurttaşlar, kurulacak tesisler ile ilgili olarak yer seçimi konusunda karar süreçlerine katılabilmelidir. Belediyeler kuruluş yeri onayı vermeden önce çevre sakinlerinin görüşlerine mutlaka önem vermelidirler. Yer seçiminin uygunluğuna karar verecek yeterli teknik eleman istih-

- damı olmayan belediyeler, üniversiteler veya meslek odalarından görüş almalıdırlar.
- Elektromanyetik alan kaynakları (baca, reklam tabelası su deposu, klima gibi yerlere gizlenen, trafo merkezleri, baz istasyonları vb. tesisler) halktan gizlenmemeli, risklerinin açık ve okunaklı bir şekilde belirten uyarı levhalarının bulunması sağlanmalıdır.
- Elektromanyetik alan ve etkilerine ilişkin düzenlemelerde Sağlık Bakanlığı, Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ), Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) ve GSM operatörleri, üniversitelerle, belediyelerle ve meslek örgütleri ile işbirliği içinde olmalı, görüş ve önerilerinin dikkate alınması sağlanmalıdır.
- Elektromanyetik alanlar ile ilgili mevcut yönetmelikler bilimsel çalışmalar ışığında yeniden düzenlenmeli, ana-yasamız çevre hakkının bir gereği olarak Birleşmiş Milletler “ihtiyatlılık ilkesi” tam olarak uygulanmalıdır.
- “İhtiyatlılık ilkesi”nin gerektirdiği önlemler Ulaştırma veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından bir yönetmelikle düzenlenmelidir.
- Baz istasyonlarının güvenlik mesafelerinin arttırılması ve olabildiğince sürekli yaşam alanlarından uzaklaştırılmaları sağlanmalıdır.
- Halk sağlığının korunmasında ulusal mevzuatla sınırlı kalmayıp, evrensel hukuk kuralları dikkate alınmalıdır.
- BTK hem denetleyici hem düzenleyici kurul olduğu için mahkemelerde bilirkişi rolü üstlenmemelidir.
- Tartışmalı konularda iç hukukla sonuç alınmadığı durumlarda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne başvurulmalıdır.
- Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği’nde güvenlik uzaklıklarında elektromanyetik alan sınırlamaları da göz önüne alınmalıdır.
- Halkın sağlıklı yaşama hakkı sadece limit değerler ile sınırlandırılmamalıdır.
- “İletişim Özgürlüğü” adı altında insan sağlığını tehdit eden riskli hukuksal düzenlemeler toplum yararını gözetir bir perspektifle düzeltilmelidir.

SAĞLIK, YAŞAMIMIZIN HEDEFİ DEĞİL KULLANDIĞIMIZ BİR KAYNAKTIR!

Sempozyumu düzenleyen üç meslek örgütü olarak; toplumsal sorumluluk ve rollerimiz gereği, bu alandaki çalışmalarını sürdürdüğümüzü ve her türlü çalışmayı destekleyip, bu çalışmalar içerisinde daha çok yer alacağımızı belirtir; sempozyum nedeniyle bir araya gelen üç meslek örgütü olarak; birlikte çalışma ve birlikte üretme ilkesiyle başlattığımız bu birlikteliğe devam edeceğimizi kamuoyuna ilan ederiz.

**İSTANBUL TABİP ODASI
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
İSTANBUL BAROSU**

Prof. Dr. Henry Lai